REGLUGERÐ

um sértækt gæðastýrða íslenska landbúnaðarframleiðslu.

1. gr.

Gildissvið.

Reglugerð þessi tekur til hvers konar framleiðslu, vinnslu, flutninga, geymslu og dreifingar á sértækt gæðastýrðum íslenskum landbúnaðarafurðum með áherslu á umhverfisvernd.

Sértækt gæðastýrð íslensk landbúnaðarafurð er framleidd af búfé, þar með taldir laxfiskar, sem hvorki hefur fengið sýkla- né sníklalyf eftir tveggja vikna aldur, aldrei verið gefnir hormónar eða vaxtarhvetjandi efni né alið á fóðri, sem hefur verið meðhöndlað með skordýraeitri eða illgresiseyði. Einnig tekur reglugerðin til nytjajurta og afurða þeirra þar sem notkun áburðar, lyfja eða varnarefna er í samræmi við viðurkennd sjónarmið um hreinleika og hollustu afurða og verndun umhverfis með tilliti til mengunarvarna.

2. gr.

Markmið.

Í reglugerð þessari er lýst sértækri gæðastjórnun og eftirliti til að tryggja uppruna búfjár og nytjajurta þannig að afurðirnar uppfylli kröfur sem gerðar eru til „vistrænna landbúnaðarafurða". Nánari ákvæði eru um framleiðslu og afurð hverrar búgreinar í viðaukum með reglugerð þessari.

3. gr.

Vinnuferli.

Allar landbúnaðarafurðir, sem framleiddar eru samkvæmt ákvæðum þessarar reglugerðar, skulu merktar sérhverjum framleiðanda. Sláturfénaður skal einstaklingsmerktur strax eftir fæðingu og skráður í skýrsluhaldskerfi Bændasamtaka Íslands eða annað sambærilegt skráningarkerfi sem eftirlitsaðilar viðurkenna. Eftir afhendingu í sláturhús skulu gripirnir sérstaklega auðkenndir frá afhendingu og í gegnum sláturferilinn og skal hver skrokkur merktur sérstaklega. Við hlutun og úrbeiningu skal vinnsla fara fram fyrir hvern framleiðenda fyrir sig og afurðin merkt honum þannig að ávallt skal vera hægt að rekja afurð til viðkomandi framleiðanda. Afurðum nytjajurta skal fylgja vottorð um uppruna og meðferð á vaxtartímanum og skulu þær merktar einstökum framleiðendum í gegnum vinnslu og dreifingu.

4. gr.

Gæðaeftirlit.

Gæðaeftirlit á tilteknu sviði er til þess að tryggja að framleiðsla á íslenskum sláturafurðum, öðrum búfjárafurðum og afurðum nytjajurta, sem merkt er „sértækt gæðastýrð íslensk landbúnaðarafurð", uppfylli kröfur þessarar reglugerðar. Sérhver framleiðandi, afurðastöð og dreifingaraðili skal sækja um viðurkenningu til viðkomandi búnaðarsambands. Eftirlitsaðilar með gæðastjórnun samkvæmt reglugerð þessari eru búnaðarráðunautar og dýralæknar, sem hlotið hafa viðurkenningu landbúnaðarráðuneytisins. Þeir skulu annast úttekt á aðstöðu og búnaði til framleiðslu, vinnslu og dreifingar í hverju tilviki.

Allur kostnaður við úttekt, eftirlit og viðurkenningu greiðist af viðkomandi framleiðslu- vinnslu- og dreifingaraðilum.

5. gr.

Viðurkenning.

Landbúnaðarráðuneytið viðurkennir framleiðsluna að fenginni umsögn eftirlitsaðila og heimilar notkun sérstaks vörumerkis. Aðeins viðurkenndum framleiðendum er heimil notkun þess. Landbúnaðarráðuneytið eða aðili sem það samþykkir heldur skrá yfir viðurkennda framleiðendur samkvæmt reglugerð þessari. Landbúnaðarráðherra úrskurðar

um ágreining, sem upp kann að koma um framkvæmd reglugerðarinnar og gerist framleiðandi, vinnslu- eða dreifingaraðili brotlegur við ákvæði hennar er heimilt að svipta hann rétti til að nota hið sérstaka vörumerki.

6. gr.
Gildistaka o.fl.

Reglugerð þessi er sett samkvæmt heimild í 67. gr. laga nr. 124 6. desember 1995 um breytingu á lögum um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum, nr. 99 8. september 1993, með síðari breytingum og öðlast þegar gildi.

Landbúnaðarráðuneytinu, 29. janúar 1996.

Guðmundur Bjarnason.

Jón Höskuldsson.

I. VIÐAUKI
1. HLUTI: SAUÐFJÁRAFURÐIR

GÆÐAEFTIRLIT - YFIRLIT:

Verkþáttur	Ábyrgur aðili	Tilvísunarnr.
Sauðfé dæmt hæft:		
Vottorð eftirlitsaðila	Eftirlitsaðili	1.1
Staðfesting	Móttökustjóri	1.2
Fé bónda/auðkenning skrokka:		
Hjörð við komu	Móttökustjóri	2.1
Hjörð sem bíður slátrunar	Móttökustjóri	2.2
Slátrunarferli	Móttökustjóri	3.1, 3.2
Hjörð eftir slátrun	Matsmaður	3.3
Frágangur eftir slátrun	Verkstjóri í kæli	3.4
Talning skrokka	Umsjónarmaður	4.1
Auðkenning afurða fjárbónda:		
Hlutunaráætlun	Framleiðslustjóri	4.2
Afurðaskráning	Verkstjóri	4.3
Eftirlitsstörf:		
Störf matsmanna	Sláturhússtjóri/tölvubókari	5.1
Uppgjör slátrunar	Tölvubókari	5.2
Merking kassa	Sögunar-/úrbeiningarstjóri eða framleiðslustjóri	5.3
Birgðaskráning	Framleiðslustjóri og yfirmaður frystingar	5.4
Eftirlitsaðilar	Búnaðarráðunautar Dýralæknar	

Vísun til skjala:

1. Vottorð eftirlitsaðila	-1.1
2. Móttökukvittun, stíukort, afhendingarkvittun	-2.1
3. Slátrunaráætlun	-3.1
4. Merking skrokks	-3.3
5. Kassamerking, bráðabirgðamerking	-4.2, 5.3
6. Afskurður	-4.3

1. VERKÞÁTTUR: Framleiðsla á býli.

1.1 *Viðurkenning eftirlitsaðila.*

Verklýsing:

Sauðfé sem hvorki hefur fengið sýkla- né sníklalyf eftir tveggja vikna aldur, aldrei verið gefnir hormónar eða vaxtarhvetjandi efni né alið á fóðri, sem hefur verið meðhöndlað með skordýraeitri eða illgresiseyði. Aðeins fé sem alið hefur verið frá burði til slátrunar af sauðfjárbónda sjálfum.

Sé notaður fóðurbætir ber að gera grein fyrir honum. Sérhverri tegund fóðurbætis skal fylgja vottorð þar sem framleiðandi ábyrgist að fóðurbætirinn innihaldi hvorki sýkla- né sníklalyf, hormóna, vaxtarhvetjandi efni, skordýraeitur eða illgresiseyði. Sauðfjárbóndi fellst á að heimila fulltrúum eftirlitsaðila að skoða býlið og ganga úr skugga um að rétt sé staðið að fóðrun og aðbúnaði.

Bókun:

Vottorð sem eftirlitsaðili gefur út með hverjum sláturfjárhópi skal afhent viðeigandi aðilum í sláturhúsinu við afhendingu fjárins.

Viðurlög:

Verði eftirlitsaðili uppvís að því að gefa rangar upplýsingar í vottorði verður ekki aftur tekið við gripum frá viðkomandi framleiðanda.

1.2 *Sauðfé dæmt hæft*

Verklýsing:

Hverri hjörð skal fylgja vottorð eftirlitsaðila; allt sauðfé skal eyrnamerkt sauðfjárbóndanum, auk einstaklingsmerkingar; sérhvert vottorð skal undirritað af eftirlitsaðila og viðkomandi sauðfjárbónda: vottorðið á aðeins við það sláturfé sem afhent er hverju sinni.

Bókun:

Sláturhúsið annast skrásetningu vottorða. Öll gögn skulu varðveitt í eitt ár og er eftirlitsaðilum heimill aðgangur að þeim hvenær sem er.

Viðurlög:

Sé vottorð ófullnægjandi eða gallað er gripum hafnað. Sauðfé sem komið er með, en ekki auðkennt eða ranglega merkt á vottorði, er hafnað. Sé gripum hafnað skal þeim slátrað sér og þeir merktir með öðrum hætti en gripir sem þetta eftirlit tekur til.

2. VERKÞÁTTUR: Fyrir slátrun.

2.1 *Móttaka sauðfjár.*

Verklýsing:

Gildu vottorði er framvísað til móttökustjóra við afhendingu sauðfjárins. Móttökustjóri útbýr afhendingarkvittun, þar sem eftirfarandi kemur fram: nafn og heimilisfang sauðfjárbónda; komudagur og komutími, fjöldi sláturfjár, staðfesting að gildu vottorði hafi verið framvísað; einnig er gefið út númer fyrir sauðfjárhjörðina á þessari kvittun. Farið er eftir hlaupandi númeraröð. Móttökustjóri áritar kvittunina.

Bókun:

Móttökukvittun fyrir sauðfé, í þríriti til kaupanda, matsmanna og sláturhúss. Afhendingarkvittun skal vera í þríriti: eitt eintak til sauðfjárbónda, eitt eintak til bókhalds sláturhússins (ef vill), eitt fylgi vottorði bónda til varðveislu í skjalsafni sláturhúss og aðgengilegt eftirlitsaðilum.

Viðurlög:
Sauðfé sem dæmt er óhæft skal við slátrun auðkennt og haldið aðskildu frá þeim gripum sem dæmdir voru hæfir og getið er í vottorði eftirlitsaðila.

2.2 *Auðkenning sauðfjár.*
Verklýsing:
Þegar tekið hefur verið við vottorði eftirlitsaðila og gefin út afhendingarkvittun þarf að merkja gripina þeim bónda sem afhenti þá. Stíukort skal gefið út til þess að auðkenna hjörð sem vottorð eftirlitsaðila á við með númeri afhendingarkvittunar; þar skal ennfremur getið stíunúmers hjarðarinnar, komudags og tíma, fjölda, einnig nafns eða viðskiptanúmers viðkomandi innleggjanda.

Bókun:
Stíukort skal gefið út í þríriti af móttökustjóra. Eitt eintak fylgir hjörðinni í móttöku og vinnslu, eitt eintak fylgir vottorði til skjalasafns fyrir eftirlitsaðila, eitt eintak fer í bókhald sláturhússins.

Viðurlög:
Ekki má slátra gripum nema gengið hafi verið frá útgáfu stíukorts.

3.0 VERKÞÁTTUR: Auðkenning skrokka.

3.1 *Slátrunaráætlun.*
Verklýsing:
Gripum er slátrað eftir hlaupandi númeraröð hjarðanna.

Bókun:
Númer hjarðar. Nafn eða númer viðskiptavinar (sauðfjárbónda). Númer stíu. Fjöldi og tegund gripa. Vakthafandi verkstjóri ábyrgur.

Viðurlög:
Engin slátrun skal fara fram fyrr en allt fé sem komið er í móttöku að morgni dags hefur verið bókað í slátrun.

3.2 *Auðkenning hjarðar.*
Verklýsing:
Eintök af öllum skilríkjum fylgi fyrsta skrokki hjarðarinnar.

Bókun:
Vottorð eftirlitsaðila (1.2). Afhendingarkvittun gripa (2.1). Stíukort (2.2). Vakthafandi verkstjóri ábyrgur.

Viðurlög:
Beri skilríkjum ekki saman eða verði vikið frá númeraröð við slátrun er viðkomandi hjörð ekki hæf samkvæmt þessu eftirliti og skal slátrað með öðrum auðkennum.

3.3 *Merking skrokks.*
Verklýsing:
Hver skrokkur fyrir sig er merktur með sértækum og almennum upplýsingum. Einstaklingsmerki gripsins fylgja skrokknum þar til skrokkurinn er metinn.
Einstaklingsmerki tekin burt, en þess í stað kemur matsmiði með sértækum og almennum upplýsingum.

Bókun:
Sértækar upplýsingar. Upplýsingar á matsmiða. Gæðaflokkur skrokks, nafn eða númer sauðfjárbónda, hópnúmer, auðkennisnúmer skrokks, matsmaður.

Viðurlög:
Skrokkar sem ekki eru sérstaklega merktir skulu ekki teknir með (sjá 3.4).

3.4 *Auðkenning eftir slátrun.*
Verklýsing:
Í kæli skal skrokkum raðað sér á brautum eftir innleggjendum.

Bókun:
Matsmiði á hverjum skrokki. Tákn fyrir staðsetningu í kæli. Vakthafandi verkstjóri í kæli ábyrgur.

Viðurlög:
Eftir venjubundið eftirlit skrokka skulu felldir skrokkar fjarlægðir. Engin frekari vinnsla fari fram fyrr en að eftirlitsstörfum loknum (sjá 5.2).

4.0 VERKÞÁTTUR: Merktar vörur.

4.1 *Talning skrokka.*
Verklýsing:
Nafn eða númer sauðfjárbónda. Dagsetning slátrunar. Fjöldi og flokkun skrokka.

Bókun:
Gögn um afurðir slátrunar. Umsjónarmaður.

Viðurlög:
Engin frekari vinnsla fyrr en að lokinni viðurkenningu (sjá 5.2).

4.2 *Hlutunaráætlun.*
Verklýsing:
Þegar að sögun eða pökkun og merkingu kemur skulu aðeins viðurkenndar afurðir vera á sögunarsvæði. Nafn eða númer viðkomandi sauðfjárbónda ásamt samþykktu vottorði. Fjöldi og flokkun skrokka. Leiðbeiningar um sögun eftir því hvernig hluta skal skrokkinn. Leiðbeiningar um merkingu.

Bókun:
Hlutunaráætlun hjá sláturhúsi nr. ___. Vakthafandi framleiðslustjóri ábyrgur.

Viðurlög:
Engin bókun vegna sögunar eða úrbeiningar fyrir kaupanda skal fara fram nema leiðbeiningar um sögun og merkingar séu tiltækar og gildar.

4.3 *Afurðaskráning.*
Verklýsing:
Framleiðsludagur. Fjöldi kassa skv. tegund afurða.

Bókun:
Afurðaskráning. Verkstjóri. Framleiðslustjóri.

Viðurlög:
Nauðsynlegt vegna vottunar. Engar afurðir skulu afgreiddar fyrr en að lokinni viðurkenningu (sjá 5.4).

5.0 VERKÞÁTTUR: Viðurkenning.

5.1 *Gæðaflokkun.*
Verklýsing:
Aðgangur einungis heimill tölvuráðgjöfum og tveimur starfsmönnum.

Bókun:
Í hverju tilviki má einungis skrá færslur skv. heimild. Ábyrgð: sláturhússtjóri, tölvubókari.

Viðurlög:
Færslur í heimildarleysi. Kaupandi setur bann á allar merktar afurðir þar til eftirlit hefur verið viðurkennt.

5.2 *Uppgjör slátrunar.*
Verklýsing:
Fjöldi gripa frá hverjum sauðfjárbónda verður að svara til fjölda skrokka sem kemur úr flokkun að viðbættum skrokkum sem vísað er frá.

Bókun:
Afurðaskráning. Tölvubókari.

Viðurlög:
Séu skrokkarnir, að meðtöldum þeim sem vísað er frá, fleiri en fjöldi afhentra gripa má ekki viðurkenna viðkomandi hóp.

5.3 *Kassamerking.*
Verklýsing:
Takmarkaður aðgangur að tölvugögnum. Skyldubundnar upplýsingar. Nöfn og/eða auðkenni sauðfjárbónda.

Bókun:
Færsluskrá eftirlitsins; heimild til bókunar hafa: sögunar- og úrbeiningarstjóri eða framleiðslustjóri.

Viðurlög:
Ólögmæt færsla; bann gegn flutningi úr sláturhúsi þar til eftirlitskerfi hefur verið vottað.

5.4 *Birgðaskráning.*
Verklýsing:
Fjöldi kassa eftir (skrokk) hlutum, merkjum og/eða nafni sauðfjárbónda, auk þess ný framleiðsla að frátöldum útfluttum kössum.

Bókun:
Birgðaskráning endurskoðuð daglega á ábyrgð framleiðslustjóra. Rauntalning. Framleiðslustjóri og yfirmaður frystingar ábyrgir.

Viðurlög:

Séu kassar merktir samkvæmt þessu kerfi fleiri en framleiðslutölur segja til um, skulu allar fyrirliggjandi birgðir af merktum kössum dæmdar óhæfar til flutnings úr sláturhúsi.

2. HLUTI: AÐRAR SAUÐFJÁRAFURÐIR OG AFURÐIR GEITFJÁR

Heimilt er að viðurkenna aðrar sauðfjárafurðir en kjöt svo sem innmat, gærur, ull, mjólk og sauðatað, svo og samsvarandi afurðir geitfjár sem hlotið hefur þá meðferð sem kveðið er á um í reglugerð þessari og 1. hluta I. viðauka.

II. VIÐAUKI
GRAS OG GRASAFURÐIR

1. Hráefni.

Viðauki þessi tekur til hvers konar afurða úr grasi og öðrum íslenskum tún- og engjagróðri, þar með talið þurrhey, vothey, gras í loftþéttum umbúðum, grasmjöl, grasköggla og heyköggla sem framleitt er samkvæmt ákvæðum reglugerðarinnar.

2. Ræktun.

Gætt skal hófs við áburðarnotkun þannig að hún samræmist umhverfisvernd. Öll notkun lyfja og varnarefna er óheimil, þar með talin eiturefni gegn illgresi, skordýrum og sveppum. Við staðlaða framleiðslu grasmjöls, grasköggla og grass í loftþéttum umbúðum skal taka jarðvegssýni til rannsóknar hjá viðurkenndum aðilum með reglubundnum hætt. Hráefni skal vera af túnum, sem eru varin gegn ágangi búfjár.

3. Vinnsla.

Grasið skal slegið þegar viðunandi þroskastigi er náð með tilliti til uppskeru og gæða. Við framleiðslu grasmjöls og grasköggla skal grasið saxað og flutt samdægurs til þurrkunar við 500-1.000 °C blástur þar til a.m.k. 90% þurrefni er náð. Einungis er heimilt að nota hreint vatn við pressun grasmjöls í köggla.

4. Pökkun.

Grasafurðum skal pakka með þeim hætti sem best henta til flutnings og geymslu. Velja skal plastumbúðir með tilliti til umhverfisverndar. Miða skal við að votheysrúllur séu vafðar sex vafningum hið minnsta. Við framleiðslu grass í loftþéttum umbúðum skal hráefnið vera án rigningarvatns og skal rakastig vera 35-55% við pökkun.

5. Gæðavottun.

Við geymslu og flutning skal þess gætt að grasafurðum, sem viðurkenndar eru samkvæmt ákvæðum reglugerðar þessarar, sé haldið aðskildum og þær merktar einstökum framleiðendum. Merkja skal hverja pakkningu grasmjöls, grasköggla, heyköggla og grass í loftþéttum umbúðum en votheys- og þurrheysrúllur skal merkja hverja fyrir sig ef því verður við komið. Að öðru leyti er heimilt að auðkenna vothey og þurrhey eftir gámum eða förmum. Á hverri pakkningu skal vera innihaldslýsing þar sem fram koma upplýsingar um næringargildi, sbr. gildandi reglur um fóðurmat. Auk sérstaks opinbers vörumerkis, með tilvísun í vistræna framleiðsluhætti samkvæmt reglugerðinni, er framleiðanda heimilt að nota eigin merki eða vöruheiti svo fremi að þau brjóti ekki í bága við ákvæði hennar. Verði framleiðandi uppvís að því að gefa eftirlitsaðila rangar upplýsingar er heimilt að svipta hann rétti til að nota vörumerkið. Eftirlitsaðilum skal ætíð heimill aðgangur að fyrirtækjum og öðrum framleiðslustöðum grass og grasafurða.